

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1600 ΕΩΣ ΤΟΝ 20^ο ΑΙΩΝΑ

**Ενότητα 04: Christoph Willibald Gluck. Η όπερα στην Ιταλία τον 19^ο
αιώνα (μέρος α'): χαρακτηριστικά, αντιπροσωπευτικοί συνθέτες.
Gioachino Rossini.**

Μενέλαος Χριστόπουλος
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών

Σκοποί ενότητας

Στην ενότητα αυτή επιδιώκεται η γνωριμία των φοιτητών με έναν από τους βασικότερους συνθέτες στην ιστορία της όπερας, τον Christoph Willibald Gluck και το έργο του. Μετά από μια σύντομη αναφορά στα χαρακτηριστικά και στους αντιπροσωπευτικότερους εκπροσώπους της ιταλικής όπερας του 19^{ου} αιώνα, οι φοιτητές θα έρθουν σε επαφή με έναν από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της ιταλικής όπερας του 19^{ου} αιώνα, τον Gioacchino Rossini και το έργο του.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Christoph Willibald Gluck και το έργο του.
2. Βασικά χαρακτηριστικά της ιταλικής όπερας του 19^{ου} αιώνα.
3. Αντιπροσωπευτικοί συνθέτες.
4. Gioachino Rossini και το έργο του.

Περιγραφή του μαθήματος

Στην τέταρτη ενότητα οι φοιτητές θα έρθουν αρχικά σε επαφή με έναν από τους σημαντικότερους συνθέτες στην ιστορία της όπερας, τον Christoph Willibald Gluck και το έργο του. Στη συνέχεια του μαθήματος θα γίνει μια σύντομη αναφορά στα χαρακτηριστικά και στους βασικούς εκπροσώπους της ιταλικής όπερας του 19^{ου} αιώνα. Το μάθημα θα ολοκληρωθεί με το έργο του Gioacchino Rossini, που κυριαρχεί στην μουσική σκηνή τις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα.

Christoph Willibald Gluck (1714-1787)

- Πολύ σημαντικός συνθέτης στην ιστορία της όπερας και βασικός αναμορφωτής του είδους.
- Σε συνεργασία με τον ποιητή Ranieri de' Galzabigi, ο Gluck επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην όπερα (επιστρέφοντας σε κάποιες αρχές της φλωρεντινής Καμεράτα).
- Έζησε κυρίως στη Βιέννη και στο Παρίσι

Christoph Willibald Gluck (1714-1787)

Αλλαγές στην όπερα:

- Αντικαθιστά το recitativo secco με το recitativo accompagnato.
- Εξελίσσει και αντικαθιστά την aria da capo με άλλες μορφές (στροφική άρια).
- Ενισχύει τη δραματική υφή της χορωδίας.
- Απλοποιεί την υπόθεση των έργων αλλά και τις δεξιοτεχνικές ακροβασίες των τραγουδιστών.
- Αυξάνει τη δραματική λειτουργία της ορχήστρας.

Christoph Willibald Gluck (1714-1787)

Σημαντικά έργα :

- *Ορφέας και Ευρυδίκη* (1762),
- *Άλκηστη* (1767, στον πρόλογο εκτίθενται οι αισθητικές και μορφολογικές θέσεις του συνθέτη),
- *Πάρις και Ελένη* (1770),
- *Ιφιγένεια στην Αυλίδα* (1774),
- *Ιφιγένεια στην Ταυρίδα* (1779).

Christoph Willibald Gluck

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Joseph_Siffred_Duplessis_-_Christoph_Willibald_Gluck_-_Google_Art_Project.jpg

Ο Gaetano Guadagni, ο πρώτος τραγουδιστής (castrato) που ερμήνευσε το ρόλο του Ορφέα στη Βιέννη το 1762

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gaetano_Guadagni.JPG

Η ΟΠΕΡΑ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

19^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

19^{ος} αιώνας: Χαρακτηριστικά εποχής

- Σημαντικά γεγονότα συμβαίνουν στην Ευρώπη στις αρχές του 19^{ου} αιώνα.
- Οι ιδέες της γαλλικής επανάστασης έχουν εξαπλωθεί.
- Οι ναπολεόντειοι πόλεμοι επηρεάζουν όλα τα ευρωπαϊκά κράτη.
- Η αστυφιλία συγκεντρώνει μεγάλα πλήθη κόσμου στις πόλεις.

19^{ος} αιώνας: Χαρακτηριστικά εποχής

- Τα θέατρα αυξάνονται στις ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις.
- Η όπερα διαδίδεται περισσότερο.
- Οι παλιοί αριστοκρατικοί οίκοι που συντηρούσαν ιδιωτικά θέατρα βρίσκονται στο περιθώριο.
- Η όπερα γίνεται είδος που απευθύνεται σε όλο και μεγαλύτερες λαϊκές μάζες.
- Οι απαιτήσεις για νέα έργα αυξάνονται και η παραγωγή των συνθετών πολλαπλασιάζεται .

Ιταλία, 19^{ος} αιώνας

- Η Ιταλία εξακολουθεί να κρατάει τα σκήπτρα στη σύνθεση, στην εξέλιξη και στη διάδοση της όπερας.
- Σημαντικοί, όχι πολύ γνωστοί σήμερα συνθέτες:
 - Fernando Pärer,
 - Johan Mayr,
 - Giovanni Pacini.

Ιταλία, 19^{ος} αιώνας

Αντιπροσωπευτικοί Συνθέτες

- Gioacchino Rossini (1792-1868)
- Gaetano Donizetti (1797-1848)
- Vincenzo Bellini (1801-1835)
- Giuseppe Verdi (1813-1901)
- Amilcare Ponchielli (1834-1886)
- Alfredo Catalani (1854-1893)
- Pietro Mascagni (1863-1945)
- Ruggero Leoncavallo (1858-1919)
- Francesco Cilea (1866-1950)
- Umberto Giordano (1867-1948)
- Giacomo Puccini (1858-1924)

Ιταλία, 19^{ος} αιώνας: Gioacchino Rossini

- Κυριαρχεί στη μουσική σκηνή τις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα.
- Έζησε στην Ιταλία, ταξίδεψε στη Βιέννη και στο Λονδίνο και από το 1824 και έπειτα εγκαταστάθηκε στο Παρίσι ως το 1829.
- Επιστρέφει στην Μπολόνια το 1829 και μένει εκεί (και κάποιο διάστημα στη Φλωρεντία) ως το 1855 οπότε και ξαναγυρίζει οριστικά στο Παρίσι.

Ιταλία, 19^{ος} αιώνας: Gioacchino Rossini

Έργα

- Πρώτη του σημαντική όπερα: *Συμβόλαιο γάμου* (1810).
- Πρώτη μεγάλη επιτυχία: *Tancredi* (1813).
- Σημαντικές κωμικές όπερες:
 - *Μια Ιταλίδα στο Αλγέρι* (1813)
 - *Ο κουρέας της Σεβίλλης* (1816)
 - *Σταχτοπούτα* (1817)
 - *Η κλέφτρα κίσσα*

Ιταλία, 19^{ος} αιώνας: Gioacchino Rossini

- Σημαντικές σοβαρές όπερες:
 - *Ελισάβετ, βασίλισσα της Αγγλίας* (1815),
 - *Ο Μωυσής στην Αίγυπτο* (1818),
 - *Σεμίραμις* (1823),
 - *Η πολιορκία της Κορίνθου* (1826),
 - *Γουλιέλμος Τέλλος* (1829)

Ιταλία, 19^{ος} αιώνας: Gioacchino Rossini

Χαρακτηριστικά

- Πηγαία και ωραία μελωδική γραμμή.
- Ακριβής προσδιορισμός των φωνητικών ποικιλιμάτων.
- Χρήση της cabaletta (απλής άριας με επαναλήψεις και παραλλαγές).
- Αποφυγή χρήσης φωνών castrati.
- Χρήση και επεξεργασία του «κρεσέντο» (βαθμιαία αύξηση της έντασης και του γρήγορου ρυθμού).

Gioacchino Rossini

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:GiorcesRossini1.jpg>

Gioacchino Rossini

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Composer_Rossini_G_1865_by_Carjat.jpg

Isabella Colbran

Υψίφωνος, σύζυγος του Rossini.

Ο συνθέτης έγραψε γι' αυτήν πολλούς από τους ρόλους του

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Isabella_Colbran.jpg

Καρικατούρα του Rossini σε γαλλική εφημερίδα του 1867

Το τελευταίο διάστημα της ζωής του ο συνθέτης είχε αποσυρθεί από τη μουσική δημιουργία και ασκούσε το άλλο πάθος του, τη γαστριμαργική απόλαυση.

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rossini.jpeg>

ΤΕΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Μενέλαος Χριστόπουλος, Τίτλος Μαθήματος: «Είδη και Μορφές του Μουσικού Θεάτρου από το 1600 έως τον 20^ο αιώνα. Ενότητα 04: Christoph Willibald Gluck. Η όπερα στην Ιταλία τον 19^ο αιώνα (μέρος α'): χαρακτηριστικά, αντιπροσωπευτικοί συνθέτες- Gioachino Rossini».

Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/THE713/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει) μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

